

לג:

יום טוב פרק רביעי ראש השנה

מסורת הש"ס

ג א מ פ"ג מהלכות
 שופר הל' א טור א"ח סי'
 חמשה וישיע' א"ח סי'
 חמ"ב ט"ו א כ"ב"א:ו'
 ג א מ פ"ג מהלכות
 שופר הל' א ט"ו א"ח סי'
 חמשה וישיע' א"ח סי' ט'
 ג א מ פ"ג מהלכות
 שופר הל' א ט"ו א"ח סי'
 חמשה וישיע' א"ח סי' ט'
 ג א מ פ"ג מהלכות
 שופר הל' א ט"ו א"ח סי'
 חמשה וישיע' א"ח סי' ט'

רבינו חננאל

בבבן שגביע לחינוך כ"ו
 וכן י"א ואין מוכנין אותו
 מלהקטן ודייקין הני
 מילי דיעבד אבל בלחמה
 לא בבבן שלא הני
 לחינוך אין מוכנין אותו
 מהקטן כיוון טוב ואפילו
 שלא לחתמי. [מתני']
 סדר הקיעות שלש של
 שלש שלש פירוש שלש
 הקיעות וכל אחת שלש
 נמצאו כולן חמש. וק"מ
 שבר"ק הן בנימוח ומטע
 הפסק ביניהם נמצא
 שיעור שלש שברים וזה
 משלש יבנה. לסיק אמר
 אב"י בהא וראי פליגי.
 והן תרית תרית תרית.
 שיעור תריות בני תריות.
 ואקשינן עלה והתירא
 שיעור הקיעה התרועה.
 ופיקין אתה דרין קא
 חשיב דכולהו כאבי ורבי
 חמני שיעור שלש הקיעות
 כשלש תריות. נמצאות
 דכל הקיעה אחת בתרועה
 וליכא פלוגתא ביניהו.
 וחבי ענין שיעור תרועה
 שלש יבנות והתניא שיעור
 תרועה שלש שברים. פ'
 יבנות זו אחו וזו שברים
 בנימוח והפסק ביניהו.
 אמר אב"י בהא ה"ר
 ומתבררין יום יבא.
 וכתב רבאמייה דרס"א
 בעד החלון נשקפה ותיבב
 אמ ס"ס"א. וחלוקי בבירור
 לשון הקודש טא משמע
 ותיבב. ושואר רבנן
 להאי ותיבב כגון ס"ס.
 תנא דרין סבר לילוי
 ליליה א"ח ס"ס"א. ותנא
 ברא סבר נגוחי גנחה.

שיעור תרועה בש"ש יבבות. פירש בקונטרס שלשה קולות בעלמא כל שהוא ולקמן (דף ג'.) אמרין דלמקין רבי אבהו נקשרי קשר"ק קשר"ק משום דמסופק בתרועה דקרא אי תרועה ממם מה שאנו קורין תרועה דהוא ילולי וילוי לא נגח או שזרים ותרועה שניה צריך לתרועה דלמחא גנחוי גנח וילוי ילוי וצריך לזהר בשזרים שלא יהא מאריך להאריך בתקיעה של קשר"ק יומר משל קשר"ק ובשל קשר"ק וימר משל קשר"ק דהא שיעור תקיעה כתרועה וקשר"ק אלו עושים משום ספיקא דגנח וילוי נמלא שצריך להאריך בתקיעות של קשר"ק כשיעור שלשה שזרים וג' יבנות ונתקיעות של קשר"ק כשיעור ג' שזרים דהא ענדין קשר"ק משום ספיקא דגנחוי גנח ונתקיעות של קשר"ק כשיעור תרועה שהוא ילולי ילוי ומיהו אם מאריך ככל התקיעות בתקיעות קשר"ק אין לחוש דיכול להאריך כמו שיראה כדמקין ומשך בשניה כשמים אין בידו אלא אחת וממנה זה עשה חריצנה ותמשה שזרים שהשזרים במקום תרועה והוה לה תרועה חריצתא כמו שאנו מארין ציננות ורבי"א והר"ב בן הר"ר מאיר מפרשים נמצאת התרועה משע כמות ושיעור תקיעה כן היא ולפירושה אין לחוש אם מאריך קצת בשזרים ואריך למשך לתקיעה של קשר"ק לפירוש כשיעור ג' שזרים ותמשה כמות ומי שלא משך התקיעות כשיעור הזה ומשך קצת בשזרים לא קיים מצוה לא כמר ולא כמר ורבינו חננאל פי' כפירוש הקונטרס ועכשו נוהגין לתקוע בישיבה לאחר קריאת התורה שלשים קולות ג' קשר"ק וג' קשר"ק וג' קשר"ק ובתפלה מוקיעין אמלכות קשר"ק ואזכרות קשר"ק ואשפורות קשר"ק ולפוס סוגיא דכולה פירקין היה ראוי לתקוע בשעת תפלה אמלכות אשכחן כדמקין מי שנירך ואח"כ נחמנה לו שופר אלא אשכחן צפיק קמח לעיל (דף ט"ו.) למה מוקיעין ומריעין כשהן יושבין ומוקיעין ומריעין כשהן עומדין כדי לערנב את השטן והיינו כדענדין ומיהו לכאורה נראה לתקוע בתפלה כמו כן אמלכות וזכרות ושפורות קשר"ק קשר"ק קשר"ק אבל מד ומד כדי לנחם מספק דרבי אבהו ובעדן פי' שהיו עושין כן שפי' בערך ערב דהלן (וי) דמתמרי (וענדין) שלשים כדמקין ושלישים בלחם ושלישים על הסדר כנגד מאה פעיות דעפ"א אימיה דס"ס"א ואלין [עשרה] אינון כשגומרין כל התפלה קול תקיעה דידמדי מיתבני למיהו [עשרה] מש"ת תשר"ת והם מאה ועל מנהג שלנו היה תמיה ר"ת דקשר"ק של אמלכות וקשר"ק דזכרות וקשר"ק דשפורות סותרין זה את זה דאי גנח וילוי כולה בעי למיעבד קשר"ק ואי גנח לחוד כולה בעי למיעבד קשר"ק ואי ילוי כולה קשר"ק והנהיג רבינו חס' במקומינו לתקוע גם אזכרות ואשפורות קשר"ק כמו במלכות דהשתא נפיק מכל ספיקי וליכא אלא הפסק ובהכי סגי שלא לשנות המנהג ביותר דהא אמרין שמע שמע מקיעות בעי' שעות זיוס יא' ויראה שיש קצת ליתן טעם על המנהג שלנו דסבר לה כמאן דלמר כסמוך אלת מדברי תורה ושמים מדברי סופרים וכוון שעשו בישיבה כל הספיקות של תורה ושל סופרים לא חשו לחזור ולעשות בשעת תפלה אלא ספיקא דאורייתא ונקודות דלגן הסהר שעשה ר' שמשון צ"ר יונה כמיז נוי ארבעים קולות בהריענו והיינו כמנהגינו וכן בסדר רב עמרם אלא שכתב דנסוף מריע תרועה אחת בלא תקיעה וא"ת אהני דשיביה היכי נפיק הא תניא בס"פ (דף ג') תקיעות וזכרות של ראש השנה ויום הסופרים מעכבות זו את זו אלא צעידן לותא בעי למיעבד לאו פירכא היא דלע"ג דמשמע מתוך פי' הקונטרס ודאם צריך ולא מקע או תקע ולא צריך פירוש מלכות וזכרות ושפורות אי אפשר לומר כן הדמיה לקמן (סס) שמי עיריות נחמת מוכנין ונחמת כהוא הולך למקום שמוקיעין ואין הולך למקום שמוכנין ותנן מי שנירך ואח"כ מדמנה לו שופר משמע שנלא שופר ילוי לצרך אלא תקיעות וזכרות מעכבות זו את זו היינו שהתקיעות מעכבות זו את זו והזכרות מעכבות זו את זו כשמנכין מלכות וזכרות ושפורות יבך שלשתן או לא יבך כלל וכן תקיעות שזרים תרועות אם בקי בשלשתן יתקע ואם לאו לא יתקע ואריך לדקדק בחזקת שלשים קולות שאנו מוקיעין בישיבה כשמתקיים השלשה קשר"ק"ים ומתחיל הקשר"ק"ים או כשמתקיים הקשר"ק"ים למה לי שמי תקיעות זו אחר זו ממה נפשך יפטר בתקיעות אחת דאי גנח וילוי היא יאל בשלשה קשר"ק ואי גנח לחוד אומה תקיעה אחרונה של קשר"ק אחרון מעלה לו למנין קשר"ק וכן אם ילוי אומה תקיעה אחרונה של קשר"ק אחרון מעלה לו למנין קשר"ק ושמה כיון שעשו פשוטה שאחר התרועה לא ראו שחעלה לשם פשוטה שלפניה ומיהו אשכחן יומשך בשניה כשמים שהימה עולה לשמים אי' לאו משום דפסקי תקיעה בתרתי לא מפסקין: ועצריה

קטן שבעי לחינוך. מתעסקין בהן שילמדו וכל שכן שאין מעכבין: **מתעסק הוא דלא.** שאינו מתכוין לתקיעה ואפילו דלאו מצוה אלא מנחה נגוחי או שהיה נופח כשופר ועלמה בידו תקיעה אבל תוקע לשיר שמתכוין לתקיעה בעלמא יאל: **מנחם סופא נמי מתעסק.** ולעולם השומע מן המשמיע לעצמו שלא נתכוין להוציא את השומעין לל יאל: **מתני' סדר הקיעות שלש ו'.** אחת למלכות ואחת לזכרות ואחת לשפורות: **שלש של שלש.** תקיעה ותרועה ותקיעה לכל אחת ואחת: **שלש יבבות.** שלש קולות בעלמא כל שהוא: **קטע כראשונה.** פשוטה שלפני התרועה מקע כדרכה: **ומשך בשניה.** תקיעה של אחר התרועה משך כשמים לנחם זה ידי שמים שהיה לרין לעשות זו (וי) פשוטה שלאחריה דמלכות ופשוטה שלפניה דזכרות: **אין בידו אלא אחת.** דפסקי תקיעה אחת לשמים לא מפסקין: **מי שנירך.** התפלל תפלת מוספין וצריך משעה כרכות: **שוקע ומריע ושוקע שלש פעמים.** מוקע ומריע ושוקע בשביל מלכות וכן בשביל זכרות וכן בשביל שפורות: **גמ' מנחם דיון קא חשיב דכולהו כבי.** והכי קאמר שיעור (וי) שלש תקיעות שלש התרועות: **ותנא ברא קא חשיב דמנחם ככא.** שיעור התקיעה כשיעור התרועה ומרובהו מנחם מילתא אמרי: **שזרים.** ארוכים מיבנות: **אמר אב"י כהא דואי פליגי.** א"ע"ג דלוקימנא דכרשא לא פליגי על כרחן כהא סופא פליגי לית לשנויי זה מדי והיינו פלוגתא: **דמתרגמינן.** תרועה יבבא ובחשימה דסיסרא חמין נמי היא לישנא ומיבב: **מנחם דלמר שזרים סבר נגוחי גנח.** כלעם הגונח מלכו כדרך החולים שמאריכין בגניחותיהן: **ילולי ילוי.** כלעם הזכרה ומוקיעין קולות קלרים סמוכין זה לזה: **שאין**

שפשוטה לפניה ת"ל והעברת שופר תרועה ומנין שפשוטה לאחריה ת"ל העבירו שופר ואין לי אלא ביובל בראש השנה מנין ת"ל בחדש השביעי

שפשוטה לפניה ת"ל והעברת שופר תרועה ומנין שפשוטה לאחריה ת"ל העבירו שופר ואין לי אלא ביובל בראש השנה מנין ת"ל בחדש השביעי

16 כי הנראה מפרשי
 המס' פה מבינה לל
 מתעסק הוא דלא יאל
 (ג) ולעיל (ח) (ו) ולעיל
 (ח) (ד) לעיל (ח) (א) (א)
 (ס) ולקמן (ל) (ו) (א) (א)
 (ו) ולקמן (ל) (ד) (א)
 (ח) ולעיל (ח) (א)
 (ח) (א)

תורה אור השלם

1. ובחדש השביעי
 באחד לחודש שקרא
 קדש יהיה לכם כל
 מלאכת עבדה לא
 תעשו ויום תרועת יהיה
 לכם: במדבר ט"א
 2. בעד החלון נשקפה
 ותיבב אם ס"ס"א בעד
 האשנב מודע בשש
 רבבו לבוא מודע אחריו
 פעמי כראשונה:
 שמיטת ה כח
 3. והעברת שופר
 תרועה בחדש השביעי
 כשיעור תרועה ביום
 הכפרים תעבדו שופר
 בכל ארבעם:
 ויקרא א' ט

הגרות הב"ח

(א) כפי' והמתעסק לא יאל
 מתעסק הוא דלא יאל
 הא מתעסק הוא דלא יאל
 חמ"ב ט"ו א כ"ב"א:ו'
 ומשך בשניה מי שהיה
 לרין לעשות זו אחר זו
 פשוטה שלאחריה: (א) ח"ה
 מנחם דיון קא חשיב שיעור
 השלש תקיעות שיעור
 שלש שזרים: (ו) ח"ה
 ד"ה שיעור וכו' שפי' בערך
 ערב דהלן דמתמריין
 ומוקיעין שלשים קולות:

גליון הש"ס

מתני' שיעור תרועה
 כשיעור יבבות. קף תרועת
 תרועת יבבא ל' ל' ח"ה יבבא
 דמתני' ככא דמתני' דמנחם
 ובען מה דלמקין ל' ל' ל' ל'
 מורה לחוד ולקמן גמ'
 לחוד ויולין קף קל ע"כ
 הלאים כראשית א' ח"ה
 לא דלא ל' ל' ע"כ:

מוסף רש"י

אזכרון ותקע לי. מתכוין
 לתקוע בשמי להוציא ידי
 חייבי וכו' כה' קטע
 בראשונה. פשוטה שלפני
 תרועת המלכות בשניה.
 כה' ו' ומשך בשניה.
 כפשוטה של אמריה.
 כשזרים. ומתכוין לנחם זה
 אף ידי פשוטה שלפני
 תרועת הזכרות שפסקי
 עליו לתקוע חוק' מ' (סס)
 ל' שיהיה לרין לתקוע
 כה' כ' בתקיעות וזוסימ.
 אחת לפשוטה לזכרות
 דמלכות ואחת לפשוטה
 לפניה דזכרות. וע"ל (כ) (ג)
 גנחה. ונשך מנחם ל' ל'
 יחזורה מ"ו.